

ประเด็น สังคม ฉบับที่ B19	25 มี.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น สังคม	สิงคโปร์ความหลากหลายทางชาติพันธุ์	
ประเด็นสำคัญ	- นโยบายการหลอมรวมชาติพันธุ์ - ปัญหาโครงสร้างประชากรที่ไม่สมดุลของสิงคโปร์ - มาตรการแก้ไข	

สังคมหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นสังคมที่มีรากเหง้ามาจากความเป็นพหุสังคม กล่าวคือ เป็นสังคมที่มีความหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเชื่อศาสนาและประเพณี รวมไปถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ประเทศสิงคโปร์ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ นับเป็นตัวอย่างของสังคมผู้อพยพที่น่าสนใจที่สุดของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเป็นเมืองท่าการค้าทำให้ที่นี่เป็นสังคมเปิดรับผู้คนหลากหลายกลุ่ม และหลายสถานะทางสังคมที่ต่างมุ่งหมายเข้ามาทำกิจกรรมการงานเกี่ยวกับการค้า สภาพสังคมสิงคโปร์จึงมีความเป็นพหุสังคม ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม อันประกอบด้วยกลุ่มชนเชื้อชาติหลัก 4 กลุ่ม คือ จีน มาเลย์ อินเดีย และอื่นๆ จึงทำให้เกิดการแบ่งแยกชุมชนออกไปตามลักษณะเชื้อชาติ ภาษา และศาสนาขึ้นภายในสังคมโดยรวม

ซึ่งตำแหน่งประธานาธิบดีของสิงคโปร์ ก็ล้วนเคยเป็นคนสิงคโปร์เชื้อสายจีน มาเลย์ และอินเดียกันมาแล้ว เพราะถึงแม้เชื้อชาติจะแตกต่าง แต่ก็ไม่แตกแยกกัน ทุกคนก็คือคนสิงคโปร์ด้วยกันทั้งสิ้น จากประเทศที่เริ่มต้นจากความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติมากมาย แต่สามารถสร้างความสามัคคีของคนในชาติได้ เพราะรัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับพลเมืองของตนในทุกเชื้อชาติ

นโยบายการหลอมรวมชาติพันธุ์

การประกาศใช้นโยบายหลอมรวมชาติพันธุ์ (Ethnics Integration Policy) ของรัฐบาลสิงคโปร์ ทำให้เกิดการสร้างโครงการที่อยู่อาศัยของรัฐที่เรียกว่า HDB (Housing Development Board) เพื่อให้ทุกชาติพันธุ์ได้อาศัยอยู่ในที่เดียวกัน ใช้สาธารณูปโภคร่วมกันและได้เรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อสร้างสำนึกร่วมในชุมชน ให้แข็งแกร่งพอที่จะขยายต่อไปเป็นสำนึกร่วมในความเป็นชาตินิยม ได้ถูกเน้นย้ำมาก

ยิ่งขึ้นด้วยการปลูกฝังแนวคิดสิงคโปร์คือ บ้าน (Singapore is our homeland) ลงในแผนการศึกษาแห่งชาติใน ค.ศ. 1997 และสร้างหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่บรรจุเนื้อหาหลัก 6 ประการว่าด้วยความรักแผ่นดินเกิด การผสมผสานความกลมเกลียวของทุกชาติพันธุ์ การยึดมั่นในคุณธรรม และการมีอนาคตร่วมกันของชาวสิงคโปร์ การเน้นย้ำ

วาทกรรมชาตินิยม สืบเนื่องจากในอดีตประชากรอพยพในสิงคโปร์ยังคงยึดโยงอยู่กับแผ่นดินเกิดของตน สำนึกชาตินิยมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้แก่ประชากรหลากหลายชาติพันธุ์เพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศ ในขณะเดียวกันก็ดำเนินนโยบาย Open Door Policy เปิดรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในสิงคโปร์ จึงมีทั้งความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และการเข้ามาของแรงงานต่างชาติ แต่แรงงานเหล่านี้ชาวสิงคโปร์ถือว่าเป็นคนอื่น

แม้สิงคโปร์สามารถแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกันของหลายชนชาติ แต่สิงคโปร์ก็ยังคงเผชิญกับปัญหาที่จะกลายมาเป็นความท้าทายต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของสิงคโปร์ในอนาคตอันใกล้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็คือพลวัตทางประชากรที่อัตราการเกิดของสิงคโปร์มีแนวโน้มลดลง ปัญหาเชิงโครงสร้างประชากรเป็นข้อท้าทายสำคัญสำหรับรัฐบาลสิงคโปร์เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็ก และไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติมากพอที่จะเป็นแหล่งรายได้สำคัญให้กับประเทศ ดังนั้นเศรษฐกิจของสิงคโปร์จึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ภายในประเทศของตนเป็นหลัก

ปัญหาโครงสร้างประชากรที่ไม่สมดุลของสิงคโปร์

จากอัตราการเกิดที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่รวดเร็ว และอาจส่งผลกระทบต่อสังคมสิงคโปร์ในอนาคต แม้ว่าประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศจะประสบปัญหาอัตราการเกิดต่ำ แต่สถานการณ์ของสิงคโปร์ถือว่าวิกฤติเป็นพิเศษ เนื่องจากมีอัตราการเกิดที่ต่ำมากและลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศใน

ระยะยาว ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงตลาดแรงงานที่ตึงตัว จำนวนและอัตราส่วนของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานยังคงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

นโยบายเจริญพันธุ์ของสิงคโปร์แบ่งออกเป็นสองช่วง โดยในช่วงแรกเน้นไปที่การคุมกำเนิด ผ่านการยกเลิกสิทธิต่าง ๆ แก่บุตรและพ่อแม่ แต่เมื่ออัตราเจริญพันธุ์ลดลงต่ำกว่าระดับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลหันมาใช้นโยบายส่งเสริมการเกิด ผ่านมาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุนหรือสมทบ นอกจากนี้ รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจมีบุตรและการดูแลบุตร จึงสนับสนุนโครงการสมดุลชีวิตกับงาน (Work-Life Balance) ด้วยการเพิ่มจำนวนและคุณภาพของสถานเลี้ยงเด็ก ปัจจุบันรัฐบาลสิงคโปร์มีการพูดถึง Work-Life Integration เป็นการหลอมรวมงานกับชีวิต การทำงานสามารถทำงานจากที่บ้านได้พร้อมกับการมีครอบครัวเป็น

นโยบายที่เป็นมิตรกับครอบครัว (Family Friendly Policy) โดยให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนมากขึ้น และมีนโยบายที่เน้นเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในการจูงใจให้คนแต่งงาน โดยใช้นโยบายที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนการใช้ชีวิต โดยเฉพาะเรื่องการมีบ้าน คนมักตัดสินใจเพื่อซื้อบ้านตามนโยบายเพื่อให้ได้เงื่อนไขที่ดีที่สุด แม้อาจจะไม่ใช่เวลาที่เหมาะสม อาทิ การตัดสินใจแต่งงานเพื่อจะได้ลงทะเบียนซื้อบ้าน การเลื่อนเวลาแต่งงานเพื่อให้ได้บ้านราคาถูกลง นโยบายการซื้อบ้านไม่เอื้ออำนวยแก่คนโสดที่อายุน้อย เพราะไม่อนุญาตให้คนที่อายุต่ำกว่า 35 ปีที่ไม่ได้แต่งงานซื้อบ้าน ดังนั้น นโยบายที่จำกัดระยะเวลาและเงื่อนไขมากย่อมมีผลต่อการวางแผนชีวิต

อย่างไรก็ตาม นโยบายเหล่านี้ไม่ได้ช่วยให้ประชากรสิงคโปร์มีบุตรเพิ่มขึ้น อัตราเจริญพันธุ์รวมมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ เป็นเพราะความกดดันทางเศรษฐกิจ ภาวะความเครียด วิถีชีวิตที่เร่งรีบ การเสียโอกาสการทำงานของแม่ และที่สำคัญคือนโยบายทางการเงินและมาตรการทางภาษีไม่ได้ช่วยให้คนสิงคโปร์มีบุตรเพิ่มขึ้นได้ ด้วยค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรสูงมากจนความช่วยเหลือที่รัฐบาลสนับสนุนไม่เพียงพอ ตลอดจนประชากรสิงคโปร์รุ่นใหม่คิดว่าการประสาสัมพันธ์ที่จริงจังเกินไปเป็นเรื่องไม่เหมาะสม เพราะการตัดสินใจมีบุตรเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่รัฐบาลไม่ควรก้าวล่วง อาทิ การจัดโปรแกรมให้หนุ่มสาวได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกันถูกมองเป็นเรื่องตลก คนรุ่นใหม่นิยมการหาคู่ผ่าน Dating App เพราะเป็นส่วนตัวและสามารถคัดเลือกคนที่ชอบได้จากคุณสมบัติในเบื้องต้น นอกจากนี้ ทศนคติยังเป็นตัวกำหนดการดำเนินชีวิตรวมทั้งการมีบุตร ทั้งนี้ ทศนคิตรายบุคคลส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา

รัฐบาลสิงคโปร์เร่งออกมาตรการแก้ไข

เพื่อแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลสิงคโปร์จึงได้ออกมาตรการส่งเสริมการมีบุตรซึ่งรวมถึงการเพิ่มเงินอุดหนุนบุตรสำหรับเด็กที่เกิดตั้งแต่ 14 กุมภาพันธ์ 2567 เป็นต้นไป โดยบุตรคนที่ 1-2 จะได้รับเงินเพิ่มจาก 8,000 เป็น 11,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อคน และบุตรคนที่ 3 เป็นต้นไปจะได้รับ 13,000 ดอลลาร์

สิงคโปร์ต่อคน นอกจากนี้ บิดาสามารถลางานเพื่อดูแลบุตรได้ โดยเพิ่มจาก 2 สัปดาห์เป็น 4 สัปดาห์ โดยรัฐบาลสนับสนุนให้นายจ้างทุกรายสร้างสถานที่ทำงานที่เป็นมิตรต่อครอบครัว รัฐบาลจะพิจารณาหาวิธีช่วยเหลือนายจ้างทุกคนให้สามารถนำการทำงานแบบยืดหยุ่นมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บริษัท Hegen ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ดูแลทารก มีมาตรการการทำงานที่ยืดหยุ่นหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำงานจากที่บ้าน การทำงานแบบพาร์ทไทม์ ซึ่งช่วยให้บริษัทสามารถดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถไว้ได้ แสดงให้เห็นว่าธุรกิจสามารถมุ่งสู่ความเป็นเลิศและนวัตกรรมไปพร้อมกับการนำแนวปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อครอบครัวมาใช้ได้

จากความพยายามอย่างที่สุดของรัฐบาลสิงคโปร์ที่ต้องมีจำนวนและคุณภาพประชากรที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ เมื่อการเพิ่มจำนวนประชากรด้วยการเกิดไม่ได้ผล นโยบายการย้ายถิ่นจึงมีส่วนสำคัญในการคัดเลือกคุณสมบัติของแรงงานที่ขาดแคลน และจำกัดจำนวนประชากรให้พอเหมาะกับพื้นที่และทรัพยากรที่มีในประเทศ พร้อมกับสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความต้องการของประชากรที่ประเมินข้อมูลทุกปี

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินนโยบายด้านผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถอยู่ได้อย่างอิสระ และเน้นการดูแลจากครอบครัวและชุมชน การทำงานสร้างรายได้และออมเงินผ่านระบบเงินทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหลังเกษียณและค่ารักษาพยาบาล เงินอุดหนุนจากรัฐเป็นไปตามฐานะที่บ่งชี้ด้วยขนาดที่อยู่อาศัยที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล เพื่อส่งเสริมให้คนทำงานและพึ่งพาตนเองได้

ฉะนั้นแล้วการใช้นโยบายเพียงชุดเดียวอาจไม่สามารถเพิ่มอัตราการมีลูกได้ โดยเฉพาะเมื่อนโยบายเหล่านั้นวางอยู่บนฐานคิดแบบครอบครัวและเพศที่ล้าหลัง ชุดนโยบายที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้คนมีลูกมากขึ้นได้อาจต้องครอบคลุมทั้งเรื่องครอบครัว แรงงาน สุขภาพ นโยบายต้องตอบรับกับความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำที่ส่งผลต่อคนรุ่นใหม่ ค่าบ้านที่สูงขึ้น รสนิยมทางเพศและตัวเลือกการมีลูกที่หลากหลาย กล่าวคือนโยบายต้องตอบรับกับความต้องการที่หลากหลายของประชากร เพื่อให้ส่งผลได้จริง

แต่สุดท้ายแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการสนับสนุนให้เด็กที่มีจำนวนน้อยในสังคมนี้ได้เติบโตอย่างมีคุณภาพสูง มีคุณภาพชีวิตและการทำงานที่ดี เพราะสิ่งหนึ่งที่เรารู้ได้จากนโยบายจากประเทศอื่นๆ คงไม่ใช่อัตราการเกิดที่ไม่ได้พุ่งกระฉูด แต่คือความจริงใจในการออกนโยบายที่หลากหลายและครอบคลุมมาเพื่อรองรับชีวิตผู้คนจริงๆ เพราะเด็กในวันนี้จะต้องเติบโตไปเป็นทั้งแรงงานและผู้ดูแลในสังคมผู้สูงอายุ นโยบายและสวัสดิการต่างๆ จึงจำเป็นต่อการแบ่งเบาภาระของเด็กและเป็นเบาะรองรับความไม่แน่นอนของประเทศนั้นได้

พ.อ.หญิง ฌักค ภัคคะกรณ์

อจ. หก. สมย. วทบ.

อ้างอิง

1. southeastasia.sac.or.th/subject.php?c_id=8&sj_id=67
2. <https://cppa.or.th/articles>
3. <https://www.sdgmove.com/2023/11/08/fertility-rate-policy/>
4. <https://www.longtunman.com/28759>
5. <https://thaibizsingapore.com/news/sub/economics/singapore>
6. <https://thailandpolicylab.com/failed-population-policies/>